

років, розробив наукові засади творчої пізнавальної діяльності учнів у взаємозв'язку з репродуктивною з 70-х до середини 80-х років ХХ століття.

О.В. Адаменко досліджувала розвиток української дидактики, теорії виховання та теорії управління в загальноосвітній школі. Так, у праці «Українська педагогічна наука в другій половині ХХ століття» [1] вона проводить аналіз досліджень психологів і педагогів та детально зупиняється на діяльності В.Ф. Шаталова. Учена вдається до аналізу монографії В.Ф. Шаталова й вважає зазначений етап піком публікацій учителя-новатора. Вивчаючи досягнення донецького вчителя, вона виявила, що важливою їх особливістю були спроби системно охопити діяльність учителя та школи. На думку О.В. Адаменко, ці обставини створювали передумови для перегляду педагогічної свідомості та реформування шкільної освіти [1, с.82].

Для повної характеристики праць В.Ф. Шаталова дослідниця звертається до оцінки його досліджень іншими вченими. Така наукова робота була притаманна В.С. Курилу та Д.І. Пашенку.

Н. Бібік у статті „Проблема профільного навчання у педагогічній теорії і практиці [3] „, відсліддила динаміку росту кількості спеціалізованих шкіл, гімназій, ліцеїв, колегіумів. Так, якщо в 1998 р. у містах України таких шкіл було 437, то нині їх кількість зросла вдвічі [3, с.2].

Я. Бродський та О. Павлов у роботі „Шляхи оновлення змісту шкільної математичної освіти" [4] на основі вивчення досліджень, проведених лабораторією з проблем математичної освіти Донецького національного університету, представили пропозиції стосовно оновлення змісту шкільної математичної освіти [4. с.25].

Відправною точкою при оновленні шкільної освіти автори вважають визнання розвитку й саморозвитку особистості. Однак, дослідники акцентують увагу на протиріччя між соціальним замовленням суспільства й реальним станом справ в освіті взагалі, зокрема в математичній [4, с.24-25].

Аналізуючи узагальнений матеріал з розвитку шкільної освіти, ми дійшли висновку, що гуманітарна складова шкільної математичної освіти особливо чітко простежується в навчальному посібнику С.Д. Абрамович та М.Ю. Чікарьова „Світова та українська культура" [2, с.321].

Проведений аналіз сучасної історико-педагогічної літератури дає підстави стверджувати, що існують дослідження науковців, які містять окремі фундаментальні питання розвитку шкільної математичної освіти в Україні другої половини ХХ століття. До таких належать праці О.В. Адаменко, С.Г. Головка. Разом з тим, ніхто з названих авторів не виділяє спеціально педагогічної проблематики розвитку шкільної математичної освіти в Україні другої половини ХХ століття, не пропонує ретроспективного аналізу зазначених проблем. У зв'язку з цим, як і раніше, актуально залишається проблема вивчення шкільної математичної освіти як предмета історико-педагогічного дослідження.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, створена нами картина історіографії проблеми може бути корисна на сучасному етапі реформування шкільної математичної освіти. Подальшого історіографічного вивчення потребують

роботи з історії математики, історії літератури, праці присвячені персоналії.

Резюме. У статті доведено, що ніхто з названих вчених не виділяє спеціально педагогічної проблематики розвитку шкільної математичної освіти в Україні в другій половині ХХ століття, як предмета історико-педагогічного дослідження. Проведений аналіз літератури свідчить, що досліджувана проблема потребує особливої уваги та детального історіографічного вивчення.

Ключові слова: шкільна математична освіта, історіографія.

Резюме. В статье доказано, что никто с названных ученых не выделяет специально педагогической проблематики развития школьного математического образования в Украине во второй половине ХХ столетия, как предмета историко-педагогического исследования. Анализ литературы свидетельствует о том, что исследуемая проблема требует особенного внимания и детального историографического изучения.

Ключевые слова: школьное математическое образование, историография.

Summary. So, nobody from the named authors don't select special pedagogical problems of the developing mathematical school education, don't offer careful analysis these problems don't examine the features of mathematical school education as a subject of historically pedagogical researches. Therefore the conducted analysis historically pedagogical literature withes Seth that investigational problem on the new stage of reformation mathematical school system requires special attention and detailed studies and detailed studies mathematical school system in Ukraine in the 2nd half of the ХХ century.

Keywords: mathematical school education, historiography.

Література

1. Адаменко О.З. Українська педагогічна наука в другій половині ХХ століття / О.В. Адаменко. - Луганськ: Альма-магер, 2005. - 704 с.
2. Абрамович С.Д. Світова та українська культура : навч. посіб. і С.Д. Абрамович, М.Ю. Чікарьов. - Л. : Світ, 2004.-321 с.
3. Бібік Н. Проблема профільного навчання в педагогічній теорії і практиці / Надія Бібік // Математика в шк. - 2006. - № 1. - С. 2.
4. Бродський Я. Шляхи оновлення змісту шкільної математичної освіти / Яків Бродський, Олександр Павлов // Математика в шк. - 2008. - № 1. - С. 24-29.
5. Бондар С. Оновлення змісту освіти і процесу навчання у школі: сучасні тенденції і Світлана Бондар, Володимир Бондар // Математика в шк. - 2006. - № 4. - С. 24-25.
6. Головка С.Г. Наукові засади розвитку творчої пізнавальної діяльності учнів у вітчизняній педагогіці (20-ті - середина 80-х років ХХ ст.) століття : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Головка Сергій Георгійович. - Луганськ, 2006. - 194 с.

УДК 371.124:377/378*71"

КОМПЕТЕНТНІШИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ПОЛІЕТНІЧНОГО РЕГІОНУ

*Пальчук Марина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, директор
Сімферопольське вище професійне училище ресторанного сервісу та туризму*

Останнім часом особлива увага суспільства та професійного педагогічного співтовариства звернена до різних аспектів модернізації Сучасної освіти. Бурхливе обговорення цієї проблеми і домінуюча думка, що Якість освіти на всіх її ступенях останнім часом значно погіршала, призвело до необхідності координальних змін у парадигмі освітніх підсистем.

Модернізація професійної освіти може бути успішною тільки в тому випадку, якщо підготовка педагогічного персоналу носитиме випереджаючий характер, а студенти педагогічних вищих навчальних закладів засвоюють необхідні компетенції задовго до того, як їх почнуть упроваджувати у навчально-виховний процес.

Переважна більшість педагогів-науковців і освітян-практиків переконані, що **підготовка фахівців у будь-якій сфері повинна здійснюватися на новій концептуальній основі в рамках компетентнісного підходу. Визначальними категоріями компетентнісного підходу в професійній освіті є поняття компетенції та компетентності.** Виходячи з цього, необхідно дати визначення цим двом категоріям. М. Головань дає таке визначення:

- компетенція — деяка відчужена, наперед задана вимога щодо знань та досвіду діяльності у певній сфері;

- компетентність - це володіння компетенцією, що виявляється в ефективній діяльності і включає особисте ставлення до предмета і продукту діяльності; компетентність - це інтегративне утворення особистості, що інтегрує в собі знання, уміння, навички, досвід і особистісні властивості, які зумовлюють прагнення, здатність і готовність розв'язувати проблеми і завдання, що виникають у реальних життєвих ситуаціях. Компетентність є системним поняттям, що має свою структуру, рівні, функції, своєрідні характеристики, властивості [1, с. 29].

Компетентним можна стати, опановуючи певні компетенції та реалізуючи їх у досвіді педагогічної діяльності.

У рекомендаціях Ради Європи йдеться про необхідність формування певних компетентностей педагогів, що пов'язані із загальним ставленням до сучасного соціокультурного розвитку. Відмінною рисою європейської інтеграції в освіті є дух, що передається педагогічному персоналу - пошана, плюралізм і полікультурність, що належать до європейських цінностей.

Фактично, компетентність є підґрунтям для відокремлення компетенції, що забезпечують професіоналізм педагога професійної школи та можуть бути сформовані чи розвинені в процесі педагогічної діяльності; а наукові знання стають фактором розвитку педагогічної практики. При цьому забезпечуються цілісність, неперервність, випереджувальна спрямованість розвитку професіоналізму педагогічних працівників.

Сучасний педагог потребує науково-методичного супроводу педагогічної діяльності на основі збагачення власного досвіду гуманістичними цінностями, сучасними ефективними технологіями спілкування, толерантним ставленням до кожного, хто навчається. Тому предметом нашого аналізу є компетентнісний розвиток педагога професійної школи в умовах поліетнічного регіону.

Загальна сутнісна ознака модернізації педагогічної освіти полягає в спрямованості на тривалі інновації, що забезпечують зміни світогляду людини. Це зумовлює визначення ще однієї важливої для всіх рівнів ознаки процесу модернізації освіти - необхідності зміни педагогічного мислення, яке має досягнути цінність особистості в контексті загальнолюдських і культурних

цінностей [5, с. 11]. Таким чином, є потреба набуття педагогічними працівниками нових професійних компетенцій.

На підтвердження зазначеного йше, методологічний концепт модернізації системи післядипломної педагогічної освіти на регіональному рівні та особистісний розвиток педагогічних працівників мусить ґрунтуватися на взаємозв'язку і взаємодії наукових підходів до вивчення проблеми підвищення кваліфікації педагогів професійної школи. Система післядипломної педагогічної освіти під впливом соціально-економічних змін, які відбуваються в суспільстві, виявляє тенденцію орієнтації не лише на вимоги держави, а й на особистісні та професійні запити самих педагогів. На регіональному рівні вона має забезпечити безперервний професійний розвиток педагогів, опанування ними компетенцій, пов'язаних із здійсненням професійної педагогічної діяльності на людських, демократичних засадах, переходом на нову структуру та зміст освіти, стрімким поширенням інформаційних та комунікативних технологій [5, с. 12].

Подальшого розвитку компетентнісна ідея набула на засіданні Європейської ради у Барселоні в березні 2002 року. Реалізація задекларованих цілей потребувала розбудови цілісного «компетентнісного» концепту, який визначав би сутнісні характеристики компетентностей, умови й механізми їх набуття, вимірювання та сертифікації, що активізувало б вивчення існуючих напрацювань та старт нових наукових розвідок [2, с. 17].

У доповіді «Ключові компетентності в Європі» (Key competencies in Europe) акцентується увага на важливості дослідження ключових компетентностей в освіті. Рада Європи запропонувала власний перелік з п'яти ключових компетентностей, якими мають володіти молоді європейці: політичні та соціальні компетентності; компетентності, пов'язані з життям у полікультурному суспільстві; володіння усним та письмовим спілкуванням; компетентності, пов'язані з розвитком інформаційного суспільства, здатність учитися протягом життя. Європейська довідкова система складається з восьми ключових компетентностей: спілкування рідною мовою; спілкування іноземною мовою; математична компетентність і базові компетентності в галузі науки та техніки; цифрова компетентність; навчання вчитись; міжособистісна, міжкультурна й соціальна компетентності, громадянська компетентність; підприємливість; культурна виразність [2, с.20].

Виходячи з цього, сьогодні **необхідна система підготовки кадрів до педагогічної діяльності в поліетнічному і полікультурному середовищі.** У цьому контексті міжособистісна, міжкультурна й соціальна компетентності потребують формування полікультурної освіти як інтегральної характеристики, що відповідає сучасним тенденціям соціально-політичного розвитку країни. Педагогічна освіта має бути направлена на формування у педагогів інформаційно-комунікативної компетентності. У пошуках шляхів компетентнісного розвитку педагога професійної школи в умовах поліетнічного регіону одна з основних задач освітніх установ - формування готовності нового покоління до життя в полікультурному суспільстві [3, с. 300]. Під полікультурною освітою ми розуміємо освітню систему в культурно різномірному соціумі, що забезпечує гармонію в реалізації гуманістичної

основи й етнокультурної спрямованості навчально-виховного процесу на базі світової культури з метою прогресивного розвитку особи, соціуму і людства в цілому.

Наразі **проблеми пол і культурної освіти мають особливу актуальність у багатонаціональному суспільстві Автономної Республіки Крим**. Вони виникають при контакті відмінних культур і наявності різних конфесій. Вочевидь, у багатонаціональному суспільстві теоретичне і практичне вирішення проблеми культурної та духовної консолідації етносів і окремих людей повинно бути однією з головних задач освіти.

На рівні освітніх установ має здійснюватися активний пошук форм і методів розвитку полікультурної освіти. Проте найчастіше йдеться про патріотичне виховання, а проблеми формування толерантної свідомості, здатності до міжкультурного діалогу, конструктивної взаємодії з представниками різних етнічних і культурних груп залишаються практично поза увагою педагога і вихователя.

У основі полікультурної педагогіки мусить лежати філософія гуманізму. Треба говорити про формування особливої компетенції педагога, коли він розуміє цілі полікультурної освіти і володіє педагогічними технологіями, здатними реалізувати їх на практиці.

Полікультурність, проголошена як принцип, не викликає у нас жодного заперечення в такій своїй якості. Немає суперечок відносно і того, що саме розвиток полікультурної освіти, міжкультурної педагогіки і психології може організувати трансляцію нової культури спілкування, яка попереджає конфлікти.

Таким чином, сьогодні як ніколи **необхідний пошук нових форм комунікацій, розвиток здатності до діалогу, уміння бачити і приймати відмінності, шукати загальнокультурні позиції**.

Якщо полікультурну освіту сприймати як утворення нового типу, як могутній інструмент створення сприятливого демократичного і гуманістичного соціального клімату, як засіб гармонізації відносин представників різних цивілізацій і культур, то цілі полікультурної освіти в Україні повинні бути поставлені ширше.

Ми підтримуємо думку М. Пафової та Т. Карасьової, що **за мету полікультурної освіти можна вважати формування індивіда, готового до активної творчої діяльності в сучасному полікультурному і багатонаціональному середовищі**, зберігаючого свою соціально-культурну ідентичність, прагнучого до розуміння інших культур, поважаючого інші культурно-етнічні спільності, уміючого жити в добробуті та злагоді з представниками різних національностей, рас, віросповідань [4, с. 7].

Досвід кожного навчального закладу, кожного окремого педагога стає унікальним, потребує науково-методичного супроводу, орієнтованого на полікультурну освіту.

Резюме. У статті розглядаються поняття компетентності та компетенції педагога професійної школи в умовах поліетнічного регіону. Йдеться про формування у педагога особливої компетенції, коли він розуміє цілі полікультурної освіти та володіє педагогічними технологіями, які спроможні

реалізувати їх на практиці.

Ключові слова: компетентність, компетенція, поліетнічний регіон, післядипломна педагогічна освіта, міжкультурний діалог, толерантність.

Резюме. В статті розглядаються поняття компетентности и компетенции педагога профессиональной школы в условиях полиэтнического региона. Речь идет о формировании у педагога особой компетенции, когда он понимает цели поли культурного образования и владеет педагогическими технологиями, способными реализовать эти цели на практике.

Ключевые слова: компетентность, компетенция, полиэтнический регион, последипломное педагогическое образование, межкультурный диалог, толерантность.

Summary: The article focuses on the competence and the competencies of the pedagogue of the professional school in conditions of polyethnic region. The main theme is to form the special competencies in a pedagogue when he understands the aims of polyculture education and aware of pedagogical techniques that can realize these aims in practice.

Keywords: competence, competencies, polyethnic region, postgraduate pedagogical education, intercultural dialogue, tolerance.

Література

1. Головань М. Компетентність і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М.Головань // Вища освіта України. - 2008. - № 3. - С. 23-30
2. Локшина О. Розвиток компетентнісного підходу в освіті Європейського Союзу / О. Локшина // Шлях освіти. - 2007. - № 1. - С. 16-21
3. Пальчук М. Сучасні проблеми компетентності педагога професійної школи / М.І. Пальчук // Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи»: матер. IV міжнар. наук.-прак. конф. - Хмельницький: Авіст, 2007. - С. 299-302
4. Пафова М. Модернізація педагогического образования как условие становления поликультурной школы / М.Ф. Пафова, Т.Н. Карасева // Среднее профессиональное образование. - 2007. - № 02. - С. 6-9.
5. Сорочан Т. Модель професійного розвитку педагогічних працівників ЗНЗ у післядипломній педагогічній освіті регіонального рівня / Т. Сорочан // Шлях освіти. - 2008. - № 2. - С. 11-15.

УДК [159.98:159.923] (091)

ИСТОРИЯ СТАНОВЛЕНИЯ ПРОЕКТИВНОГО ПОДХОДА К ИЗУЧЕНИЮ ЛИЧНОСТИ

Панова Дарья, студентка 41-Н группы

Научный руководитель: ассистент кафедры психологии Латышева М.А. ВУЗ «Крымский гуманитарный университет» (г. Ялта)

Актуальность. В одном из музеев США висит картина известного художника Поля Гогена, возле которой всегда останавливаются посетители.

На ней на фоне благодатной южной природы изображены разные человеческие фигуры, которые символизируют историю человеческой жизни от ее начала и до конца. Название картины - «Откуда мы, кто мы, куда мы идем?».

Как свидетельствует история, люди во все времена думали не только о том, как выжить, но и задумывались над тем, зачем они живут. И как тысячи лет тому назад, так и сегодня их интересуют ответы на вопросы: кто мы, откуда мы, куда мы идем?